

Працевлаштування молоді в Україні

УДК 331.52-053.81(477)

Кальченко О. П., студент 4 курсу
факультету економіки і права ХНЕУ

Розглянуто сучасний стан правового регулювання зайнятості молоді, досліджено основні проблеми забезпечення зайнятості молоді, проаналізовано нормативні документи.

Рассмотрено современное состояние правового регулирования занятости молодежи, исследованы основные проблемы обеспечения занятости молодежи, проанализированы нормативные документы.

The current status of the legal regulation of youth employment, investigated the main problems of youth employment, analyzes regulations.

Ключові слова: зайнятість молоді, працевлаштування, роботодавці.

Майбутнє будь-якої країни знаходиться в руках сучасних юнаків і дівчат. Тому керівник, якого турбує розвиток своєї держави і суспільства, вважає молодь об'єктом національно-державних інтересів. Як правило, в зоні молодіжної політики знаходяться громадяни у віці 14-29 років. Саме в цей період важлива державна підтримка та стимулювання потенціалу молоді. В умовах України, коли за останнє десятиліття відбувається різке зниження якості життя, здоров'я населення, у тому числі й молодого покоління, погіршення умов для здобуття професійної підготовки, забезпечення зайнятості, посилення наркозалежності, зростання злочинності в молодіжному середовищі, потрібна кардинальна активізація державної політики по відношенню до покоління, самостійно вступаючому в життя.

Проблема працевлаштування молоді в Україні - одна з найгостріших проблем сучасності. Найчастіше випускники ВНЗ працюють не за фахом, а деякі й зовсім залишаються не працевлаштовані. У зв'язку з цим варто докладніше дослідити цю проблему та виявити

загальні тенденції і закономірності розвитку кадрової політики в області зайнятості молоді.

Накопичений практичний досвід свідчить, що стимулювання найму молодих працівників за рахунок зниження їх прав та соціальних виплат і пільг, таких як медичне страхування та страхування по безробіттю, призводить до їх вразливості й незахищеності в довгостроковому плані. Наслідки даних заходів полягають в тому, що низький рівень захисту і допомоги з боку держави може вплинути на майбутній розвиток професійних показників молодих працівників і на їхню довіру до державних інституцій.

Також турбує той факт, що найбільш затребуваними серед абітурієнтів та їх батьків є юридичні та економічні спеціальності з гуманітарних, незважаючи на те, що ринок праці переповнений фахівцями цієї галузі. Подібного роду практика неминуче веде, як мінімум, до двох наслідків.

По-перше, багато хто з майбутніх фахівців виявляються зовсім не готові до реалій роботи. По-друге, освіта в Україні, у зв'язку з цим, з кожним днем знецінюється. Важливе значення для розв'язання проблем працевлаштування випускників вузів мають усталені партнерські зв'язки служби зайнятості з роботодавцями.

Ефективності роботи центрів зайнятості сприяють:

- 1) договори про спільну діяльність з навчальними закладами щодо працевлаштування випускників;
- 2) формування програм підготовки кадрів відповідно до потреб економіки району;
- 3) створення та діяльність обласної та районних міжвідомчих комісій по сприянню розвитку персоналу на виробництві;
- 4) обговорення питань підготовки кадрів на засіданнях координаційних комітетів, партнерських радах [1].

На жаль, порушення у сфері трудового законодавства і регулювання праці молоді носять масовий характер. Іншими словами, роботодавці обманюють студентів і підлітків. Найпоширеніші порушення при влаштуванні на роботу - відсутність письмового трудового договору і трудової книжки. Вельми частою стала практика встановлення

випробувального терміну при прийомі на роботу осіб у віці до 18 років. Проблема працевлаштування молоді після отримання професійної підготовки вимагає якнайшвидшого вирішення.

На мій погляд, навчальні заклади повинні безпосередньо сприяти адаптації молоді до ринку праці. Існуюча сьогодні інформаційна база не дозволяє визначити повний обсяг пропозиції з боку потенційних працівників і, відповідно, потреба в робочих місцях. У цьому плані ВУЗам та іншим навчальним закладам доцільно налагодити контакти з центрами зайнятості населення.

Трудовий договір є основою будь-яких трудових відносин. Необхідність його укладення при працевлаштуванні обов'язкове, про це треба пам'ятати завжди. При прийомі на роботу молодих людей багато роботодавців відмовляються складати даний документ. Таким чином, молодь виявляється у нерівному становищі. У разі будь-яких порушень з боку роботодавця (наприклад, несвоєчасна виплата грошей) молоді люди не в змозі юридично довести свою правоту, оскільки відсутній найголовніший документ, що підтверджує, що вони працювали в даній компанії.

Згідно ст.292 проекту Трудового Кодексу України, забороняється використання праці неповнолітніх на роботах, які можуть «завдати шкоди їх здоров'ю, призвести до негативних наслідків у моральному розвитку». Сюди віднесено і роботи з перевезення та продажу медичних препаратів. Також забороняється наймати осіб до 18 років на роботу за сумісництвом.

Вперше в українському законодавстві новий ТК декларує надання першого робочого місця для молоді. У відповідності з ним, для забезпечення права на працю осіб, які потребують соціального захисту (випускників ВНЗ, інвалідів) міські та районні адміністрації бронюють для них місця на підприємствах [2].

Між тим, ніяких гарантій щодо працевлаштування молоді даний документ не дає. Адже в разі відмови в прийомі на роботу такого фахівця, останньому виплачується компенсація в розмірі двох мінімальних заробітних плат. Прийом же на роботу відповідно до рішення суду виглядає малоімовірним, оскільки вітчизняна Феміда

багато справ розглядає роками, а відповідно до законопроекту, молодий фахівець фактично має право на перше робоче місце лише протягом року після закінчення ВНЗ. До того ж, проект ТК не стимулює роботодавця до прийому молодих фахівців на роботу [3].

Права та обов'язки випускників вищих навчальних закладів, порядок працевлаштування молоді регулюються Законом України "Про вищу освіту", Кодексом законів про працю України, Законом України "Про зайнятість населення", статті 7 Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді», відповідно з яким держава гарантує працездатній молоді рівне з іншими громадянами право на працю [4]. Робота в цьому напрямку триває не тільки в правовій площині, а й на практиці. Вже не перший рік Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України розвиває мережу молодіжних центрів праці, а також молодіжних громадських організацій.

Роботодавці не схильні брати на роботу молодь. Причина – відсутність досвіду практичної діяльності. Три роки стажу за фахом - така умова є обов'язковою в більшості компаній при прийомі на роботу. Таким чином, виникає протиріччя - підприємства очікують чималого досвіду практичної діяльності, який можна отримати тільки в процесі роботи. У багатьох зарубіжних країнах така проблема вирішується досить просто - фірми беруть на себе відповідальність за навчання молодого фахівця всім необхідним навичкам для певної посади. На жаль, в Україні такі заходи надають досить рідко. Ще один аспект полягає у вимогах самих молодих претендентів, які часто бувають завищеними. Якщо раніше молодь обирала собі роботу в залежності від інтересів, то тепер пріоритети змістилися у бік рівня оплати професії [5].

Таким чином, для вирішення проблем працевлаштування молоді необхідно вжити заходів щодо поліпшення діяльності державних органів у напрямках забезпечення зайнятості молоді. Основним завданням органів служби зайнятості повинно стати застосування ефективних заходів, що підвищують шанси молодих людей інтегрувати в структуру ринку праці, гідно закріпитися на ньому, стати конкурентоспроможними. Підвищити конкурентоспроможність на ринку праці окремих категорій

молодих громадян (молоді без практичного досвіду роботи, молодих жінок, які мають малолітніх дітей, інвалідів та ін.).

Література

1. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://mon.gov.ua/index.php/ua>

2. Виталий Дудин. [Молодежь станет одной из жертв Трудового кодекса](http://www.bagnet.org) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.bagnet.org>

3. Ярослав Конощук. Проект нового трудового кодекса, или Рабство в законе [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ostro.org/general/politics/articles/>

4. Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді України: Закон України від 05.02.1993 № 2998-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. - № 16. – 167.

5. Павленко Ю. Молодежь нуждается в поддержке государства [Электронный ресурс] / Ю. Павленко // Зеркало недели. – 2009 – №25. – 04 июля. – Режим доступа: http://zn.ua/SOCIETY/molodezh_nuzhdaetsya_v_podderzhke_gosudarstva_57369.html

Зав. кафедри
правового регулювання економіки
к.ю.н., проф.

Сергієнко В. В.

Керівник, к.ю.н., ст. викладач

Биба Н.М.

Автор

Кальченко О.П.